

ORTAÖĞRETİM
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ÇALIŞMA DEFTERİ

TARİH 11

Ünite

**ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE DENGİ STRATEJİSİ
(1774-1914)**

Konu

- Siyasi Birliklerini Sağlayan Almanya ve İtalya
- Üçlü İttifak ve Üçlü İtilaf Oluşumları
- Mehmet Ali Paşa'nın Güç Kazanması

OGM
MATERYAL

4.
SAYI

<http://ogmmateryal.eba.gov.tr>

ÖN SÖZ

Sevgili Öğrenciler,

Bu çalışma defterinde öğretim süreçleri içerisinde kazandığınız bilgi ve becerileri kullanmanıza olanak tanıyacak çeşitli düzeylerde ve yapılar da etkinlikler bulunmaktadır. Bu etkinliklerle hem okulda işlemiş olduğunuz konuları tekrar etme hem de akademik gelişiminizi izleme imkânı bulacaksınız. Bu amaçla hazırlanan çalışma defterinde yer alan etkinlikler, bilişsel alan basamaklarını içerecek şekilde yapılandırılmıştır.

Çalışma defterinde boşluk doldurma, eşleştirme, çoktan seçmeli, açık uçlu, kısa cevaplı madde tipi etkinliklerinin yanı sıra bil-bul-çöz, kelime avı ve sudoku gibi içeriklerle keyifli vakit geçirmenizi sağlayan etkinlikler de yer almaktadır. Ayrıca “Hatırlıyor muyum?” bölümüyle akademik açıdan öz değerlendirmenizi yapabilecek ve eksik olduğunuz konuları karekodlar aracılığıyla tekrar etme fırsatı bulacaksınız.

Alanında yetkin uzmanlarca titizlikle hazırlanmış olan bu çalışma defteri ile akademik gelişiminize katkı sunmayı amaçlamaktayız. Bu çalışmanın eğitim hayatınızda olumlu yansımalarını görmek dileğiyle...

Hatırlıyor muyum?

Aşağıdaki bilgileri hatırlayıp hatırlamadığınızı ilgili bölüme işaretleyiniz. Puan durumunuza göre aşağıdaki karekodları okutarak konu eksiklerinizi tamamlayınız.

1

1853 ile 1871 yılları arasında Avrupa diplomasisi üç büyük olay etrafında şekillenmiştir. Bunlar; Kırım Savaşı, İtalya ve Almanya'nın siyasi birliklerini kurmaları olmuştur.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

2

İtalya ve Almanya'nın siyasi birliklerini kurmaları, 1815 Viyana Kongresi ile Avrupa'da oluşturulan devletlerarası dengeyi bozmuştur.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

3

Siyasi birliğini kurduktan sonra İtalya, sömürgecilik hareketlerine başlamış ve kısa zamanda Avrupa politikasında söz sahibi devletlerden birisi olmuştur.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

4

Otto von Bismarck, 1864'te Danimarka'ya, 1866'da Avusturya'ya ve 1870-1871'de Fransa'ya karşı kazandığı savaşlarla Alman siyasi birliğini sağlamayı başarmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

5

Prusya'nın Fransa'yı Sedan' da yenmesi ve Alsace-Lorraine'i ele geçirmesi sonrası kurulan Alman siyasi birliğine diğer Alman devletleri de siyasi ve ekonomik sebeplerle katılmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

6

Almanya, Avrupa'nın kuvvetli devletlerinden biri olarak sömürgecilik hareketlerine girişmiş ve Avrupa'da devletlerarasında bloklaşma başlamıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

Hatırlıyor muyum?

7

Avrupa'daki devletler, I. Dünya Savaşı'ndan önce çıkarları doğrultusunda birbirleri ile yakınlaşmaya ve bloklar oluşturmaya başlamıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

8

Sömürgecilik faaliyetleriyle çok güçlenen İngiltere bir grubun; siyasi birliğini geç tamamlayan ve sömürgecilik yarışına katılan Almanya ise diğer grubun öncülüğünü yapmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

9

Avusturya-Macaristan ve İtalya, çıkarları doğrultusunda Almanya ile 1882'de yakınlaşarak anlaşmış ve bu birlikteliğe Üçlü İttifak (Bağlaşma Devletleri) adı verilmiştir.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

10

Bağlaşma Devletleri'ne karşı İngiltere, 1904'te Fransa ile 1907'de de Rusya ile bir sözleşme yapmış, böylece İngiltere, Fransa ve Rusya arasında Üçlü İtilaf (Anlaşma Devletleri) meydana gelmiştir.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

11

I. Dünya Savaşı'nın başlaması ile İtalya, Üçlü İttifak grubundan ayrılarak Üçlü İtilaf (Anlaşma Devletleri) grubuna geçmiştir.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

12

Önce Osmanlı Devleti ve daha sonra da Bulgaristan Üçlü İttifak grubuna katılırken, zamanla Sırbistan, Japonya, Romanya, Belçika, ABD, Brezilya, Portekiz ve Yunanistan da Üçlü İtilaf grubuna katılmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

Hatırlıyor muyum?

13

Fransa, İngiltere ile giriştiği rekabette 1798'de İngiliz güçlerini Hindistan'da yok etmeyi amaçlamış ve bunun için önce Mısır'ın işgal planını yürürlüğe koymuştur.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

14

Mısır'ı alarak Süveyş Kanalı üzerinden Hindistan'a ticaret yapmayı hedefleyen Fransa, Yedi Yıl Savaşlarıyla kaybettiği sömürgeleri de Mısır'ı işgal ederek telafi etmek istemiştir.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

15

Napoleon komutasında harekete geçen Fransız ordusu, İskenderiye ve Kahire'yi ele geçirerek Mısır'ı işgal etmiştir.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

16

Bu sorunu tek başına çözemeyeceğini düşünen Osmanlı Devleti, İngiltere ve Rusya'nın desteğini alarak Fransa'ya 1798'de savaş ilan etmiş, ilk defa topraklarını işgal eden bir ülkeye karşı Avrupalı devletlerle iş birliğine gitmiştir.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

17

Mısır üzerinden Filistin'e ilerleyen Fransız kara ordusu, Akka önlerine gelmiş, Cezzar Ahmet Paşa komutasındaki Osmanlı birlikleri karşısında başarısız olan Napoleon, Mısır'a dönmek zorunda kalmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

18

Osmanlı ordusu, Mısır'a girdiyse de başarısız olmuş ve Filistin'e geri çekilmiştir. İngilizlerin Süveyş'e çıkması üzerine Fransızlar Mısır'ı boşaltmak zorunda kalmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

Hatırlıyor muyum?

19

Mehmet Ali Paşa, Osmanlı toprağı olmasına rağmen Mısır üzerinde söz sahibi olan Kölemen beylerinin etkisini ortadan kaldırarak Mısır'ın tek hâkimi hâline gelmiştir.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

20

Mehmet Ali Paşa, Osmanlı Devleti'nin bir türlü sonuçlandıramadığı Hicaz'daki Vehhabi İsyanı' nı bastırarak hac yolunu açmış ve İslam dünyasında saygınlık kazanmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

21

Osmanlı Devleti, Mehmet Ali Paşa'ya Hicaz ve Habeş valiliklerini de vermiş, bundan sonra Mehmet Ali Paşa, 1822'de Sudan'da hâkimiyet kurmuştur.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

22

Sultan II. Mahmud, Mora İsyanı' nı bastıramayınca Girit ve Mora valilikleri karşılığında Mehmet Ali Paşa'dan yardım istemek durumunda kalmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

23

Vehhabilik; XVIII. yüzyılın ortalarında, Suudi Arabistan'ın Necd Bölgesi'nde yeni bir dinî akım olarak ortaya çıkmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

24

Vehhabilik, Muhammed b. Abdülvehhâb tarafından kurulmuş ve genel olarak tasavvufu, bidat olarak görmüştür.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

25

Özellikle tevhit inancına yönelik farklı görüşleriyle bazı âlimlerin tepkisini çeken Muhammed b. Abdülvehhâb, 1745'te Suud ailesinin siyasi desteğini kazanmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

☐

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

☐

Hatırlamıyorum
0 Puan

☐

DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

PUAN

00-32

KONUYU TEKRAR ETMELİSİNİZ

PUAN

33-40

ÇALIŞMALISINIZ

PUAN

41-50

ÇOK İYİ

TOPLAM PUANINIZ

1- 25
arası
maddeler
için karekodu
okutun

Eşleştirme - 1

Aşağıda verilen I.sütundaki bilgilerle II.sütundaki bilgileri eşleştiriniz.

1

Muhammed b. Abdülvehhâb

Fransa

A

2

Napolyon Bonapart

Almanya

B

3

Otto von Bismarck

Vehhabilik Hareketi

C

4

Cezzar Ahmet Paşa

Mısır

Ç

5

Kavalalı Mehmet Ali Paşa

Akka Savunması

D

Eşleştirme - 2

Aşağıda verilen I.sütundaki bilgilerle II.sütundaki bilgileri eşleştiriniz.

1	Üçlü İtilaf	☐	Almanya	A
2	Viyana Kongresi	☐	Batı Trakya Türkleri Sorunu	B
3	Yunan İsyanı	☐	İlk Dış Borç	C
4	Kırım Savaşı	☐	Vehhabi İsyanı	Ç
5	Balkan Savaşları	☐	Denge Politikası	D
6	Üçlü İttifak	☐	İngiltere	E
7	Osmanlı Devleti	☐	Restorasyon Dönemi	F
8	Hicaz	☐	Boğazlar Sorunu	G

Boşluk Doldurma

Aşağıda karışık olarak verilen kavramları metinde doğru boşluklara yerleştiriniz.

Düvel-i Muazzama	Yunan İsyanı	Balkan Savaşları	Boğazlar Sorunu	Paris
Batı Trakya Türkleri	Sinop	Arnavut	Avusturya	Rusya
Denge	Navarin	Restorasyon	Kırım	İngiltere
	Piyemonte	Fransa	Çeşme	
	93 Harbi	Lale	Filistin	

- 1853 ile 1871 yılları arasında Avrupa diplomasisini şekillendiren üç büyük olay;.....,ve.....'nın siyasi birliklerini kurmaları olmuştur.
19. yüzyılın ikinci yarısında Avusturya ile birlikte Avrupa siyasetindeki etkinliklerini büyük ölçüde kaybetmeye başlamıştır.
- Bir kısmı Avusturya'nın işgali altında olan İtalya'da....., en kuvvetli devlet olarak dikkat çekmiştir.
- Osmanlı Devleti'ne karşı isyan eden son Balkan ulusulardır.
19. yüzyılın ilk yarısında, Mısır Meselesine; Mısır Meselesi ise.....' na neden olmuştur.
-nin hakları sorunu,.....'ndan günümüze kadar gelen sorundur.
- Osmanlı Devleti 1856 Antlaşması ile kendisini koruyamayacak kadar zayıf olduğunu kabul etmiştir.
- Kırım Savaşı sırasında Ruslar, 1853'te baskını ile Osmanlı donanmasını yakmıştır.
18. yüzyılın genelinde Osmanlı Devleti'ne karşı birlikte hareket eden ve....., 19. yüzyıldan itibaren düşman devletler haline gelmiştir.
- Osmanlı Devleti, 18. yüzyılda kendi gücü ile topraklarını korumaya çalışırken, 19. Yüzyılda politikası izleyerek devletlerarası rekabetten yararlanmıştır.
- Osmanlı Devleti'nin "Yunanistan'a özerklik verilmesi" isteğini kabul etmemesi üzerine İngiltere, Fransa ve Rusya de Osmanlı donanmasını yakmıştır.
- Fransa'nın.....'ı işgal etmesi üzerine Osmanlı Devleti, ilk defa topraklarını işgal eden bir ülkeye karşı Avrupalı devletlerle iş birliğine gitmiştir.
- Osmanlı Devleti ilk dış borcunu Kırım Savaşı sırasında.....'den almıştır.
- Avrupalı Devletlerin Yunan isyanına destek vermesi ile birlikte Viyana kongresinde başlayan Devri sona ermiştir.
18. yüzyıldan I. Dünya Savaşı'na kadarki dönemde Osmanlı Devleti, Avrupa'nın büyük devletlerine adını vermiştir.

Aşağıda yer alan çoktan seçmeli soruları cevaplayınız.

1. Aşağıda I. Dünya Savaşı'nın başlaması sırasında devletlerin oluşturdukları blokların genel durumunu gösteren harita verilmiştir.

Buna göre;

- I. Dünya Savaşı'nın başlaması ile İtalya, Üçlü İttifak grubundan ayrılarak Üçlü İtilaf Devletleri tarafına geçmiştir.
- II. Osmanlı Devleti ve Bulgaristan tarafsızlığını bozarak Üçlü İttifak grubuna katılmıştır.
- III. Tarafsız devletlerden Sırbistan, Romanya, Belçika, Portekiz ve Yunanistan'da savaş sürecinde Üçlü İtilaf Devletleri'ne katılmıştır.

yorumlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

2.

Mehmed Ali Paşa,

- Osmanlı toprağı olmasına rağmen Mısır üzerinde söz sahibi olan Kölemen beylerinin etkisini ortadan kaldırmıştır.
- Osmanlı Devleti'nin bir türlü sonuçlandıramadığı Hi-caz'daki Vehhabi İsyanı'nı bastırarak hac yolunu açmış ve İslam dünyasında saygınlık kazanmıştır.
- Mora İsyanı sırasında Girit ve Mora valilikleri karşılığında Osmanlı Devleti'ne yardım etmiştir.

Bu gelişmelere bakılarak;

- I. Mısır valisinin nüfuzunun daha da arttığı
 - II. Osmanlı Devleti'nin siyasi ve askeri gücünün zayıfladığı
 - III. Mehmed Ali Paşa'nın, İslam dünyasının lideri haline geldiği
 - IV. Osmanlı Devleti'nin, azınlık isyanlarıyla uğraştığı
- sonuçlarından hangisinin ortaya çıktığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) Yalnız IV
D) I, II ve III E) I, II ve IV

3.

Fransa, İngiltere ile giriştiği rekabette 1798'de İngiliz güçlerini Hindistan'da yok etmeyi amaçlamış ve bunun için önce Mısır'ın işgal planını yürürlüğe koymuştur. Mısır'ı alarak Süveyş Kanalı üzerinden Hindistan'a ticaret yapmayı hedefleyen Fransa, Yedi Yıl Savaşlarıyla kaybettiği sömürgeleri de Mısır'ı işgal ederek telafi etmek istemiştir.

Buna göre;

- I. Hindistan İngiltere'nin egemenliği altındadır.
- II. Fransa ile İngiltere arasında ekonomik rekabet vardır.
- III. İngiltere, Mısır'ın işgali üzerine Osmanlı Devleti'nin yanında yer almıştır.
- IV. Mısır stratejik bir öneme sahiptir.
- V. Fransa, sömürge topraklarının bir kısmını kaybetmiştir.

yargılarından hangisine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) I, II ve IV
D) I, IV ve V E) III ve V

4.

XVIII. ve XIX. yüzyıllarda;

- Rusya'nın Osmanlı topraklarına saldırması üzerine İngiltere ve Fransa, Osmanlı Devleti'nin yanında yer almıştır.
- Fransa'nın Mısır'ı işgal etmesi üzerine Rusya ve İngiltere Osmanlı Devleti'nin yanında yer almıştır.
- Rusya, Hünkâr İskelesi Antlaşması gereği Boğazlara inerek Osmanlı Devleti'ni Mehmet Ali Paşa'ya karşı koarmıştır.

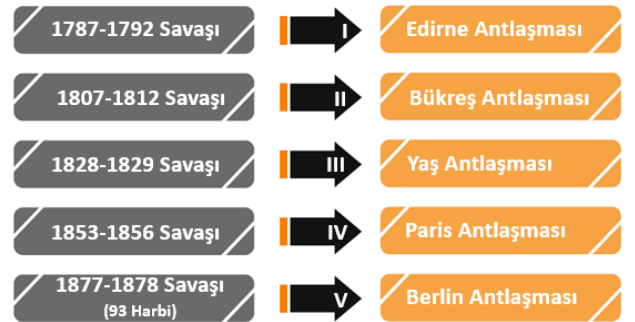
Yukarıda verilen duruma göre;

- I. Fransa'nın Mısır'ı işgali İngiltere'nin çıkarlarına uygun düşmemiştir.
- II. Devletler politikalarını çıkarlarına uygun biçimde değiştirebilmektedirler.
- III. Osmanlı Devleti'nin Rusya ile kalıcı dostluk ilişkisi vardır.
- IV. İngiltere ve Fransa her dönem Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğünü savunmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) II ve III C) I ve IV
D) I, II ve III E) I, II ve IV

5.

Yukarıdaki diyagramda verilen antlaşmaların hangilerinin yerleri değiştirilirse kronolojik sıralama doğru olur?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) I, II ve III E) I, II ve V

6.

XVIII. yüzyıldan itibaren Karadeniz'e inerek Boğazları ele geçirmek isteyen Rusya böylece sıcak denizlere açılmayı amaçlamıştır. Ayrıca Balkanlarda nüfuzunu genişletmek için de milliyetçilik akımından faydalanaarak Panslavizm politikasını uygulamıştır.

Rusya'nın XIX. yüzyılın ikinci yarısında izlediği Panslavizm politikası ile ;

- I. Almanya
- II. Avusturya
- III. Osmanlı Devleti
- IV. Lehistan
- V. İsveç

devletlerinden hangilerinin topraklarına yönelik hedefleri olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve V
- C) II ve III
- D) II, III ve IV
- E) IV ve V

cak bu antlaşma ile taraflar tehlike anında birbirlerine yardım etmeyi kabul etmiştir. Böylece Rusya, Boğazlardan gelecek bir tehlikeye karşı korunmuş ve Boğazların kontrolünde söz sahibi olmuştur. Bu yüzden Avrupa devletleri, Hünkâr İskeleyi Antlaşması'nı büyük bir tepkiyle karşılamıştır.

Rusya'nın Osmanlı Devleti ile imzaladığı Hünkâr İskeleyi Antlaşması'nı çıkarlarına uygun bulmayan İngiltere ve Fransa, Osmanlının bir iç sorunu olan Mısır Sorunu'nun çözümü için Londra konferansını toplamışlardır.

Metne göre;

- I. Hünkâr İskeleyi Antlaşması'nın bir ittifak antlaşması olduğu
- II. İngiltere ve Fransa Osmanlı Devleti'nin güçlenmesini istediği
- III. Osmanlı Devleti' nin azınlık isyanlar ile uğraştığı
- IV. Boğazların, Rusya'nın egemenliğine girdiği

yargılarından hangileri savunulabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız IV
- D) I ve III
- E) I, II, III ve IV

8. Osmanlı Devleti'nde XIX. yüzyılda çıkan iç isyanlardan;

- I. Sırp
- II. Vehhâbîlik
- III. Yeniçeri
- IV. Kabakçı Mustafa
- V. Yunan

hangilerinin dış destekli olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I, II ve V
- D) I ve V
- E) II, III ve IV

7. Osmanlı Devleti ile Rusya arasında 1833 yılında Hünkâr İskeleyi Antlaşması imzalanmıştır. Sekiz yıl geçerli ola-

9. Askeri ve siyasi gücünü kaybeden Osmanlı Devleti XIX. yüzyılda Avrupalı devletlere karşı izlediği denge siyaseti ile varlığını devam ettirmeye çalışmıştır.

Osmanlı Devleti'nin izlediği bu politika çerçevesinde:

I. Fransa

II. İngiltere

III. İtalya

IV. Rusya

V. Avusturya

devletlerinden hangileri ile ittifaklar kurduğu söylenebilir?

A) Yalnız I

B) Yalnız V

C) I, II ve IV

D) II, III ve IV

E) III ve V

10. XIX. yüzyılın ikinci yarısında İtalya ve Almanya'nın siyasi birliklerini kurmaları ve sömürge yarışına katılmalarının;

I. Avrupa'daki güçler dengesinin değişmesi,

II. Azınlık ayaklanmalarının çıkması,

III. Şark meselesinin ilk kez gündeme gelmesi,

IV. Devletlerarası bloklaşmaların ortaya çıkması,

gibi gelişmelerden hangilerine neden olduğu savunulabilir?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) I ve IV

D) I, III ve IV

E) II ve III

11. Osmanlı Devleti'nin Mısır sorununun çözümü için;

I. Kütahya

II. Balta Limanı

III. Hünkâr İskelesi

IV. Paris

V. Londra (1841)

antlaşmalardan hangilerini imzaladığı söylenebilir?

A) Yalnız I

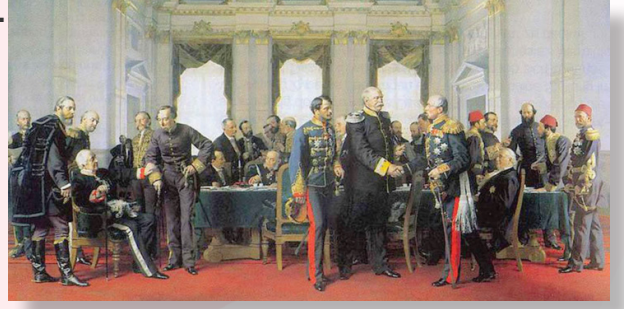
B) I ve II

C) I, II ve III

D) III, IV ve V

E) IV ve V

12.

1878 Berlin Kongresi'nden sonra Bulgaristan, Makedonya Sorunu'nu uluslararası bir sorun hâline getirmeye çalışmıştır. Avrupalı devletler de bu sorunu, Şark Meselesi'nin bir parçası olarak görmüştür. Sınırların tam çizilememesine rağmen Makedonya coğrafyasında çeşitli din, dil ve ırklar bir arada yaşamıştır. Bu nedenle Makedonya, XIX. yüzyılın ilk yıllarından itibaren milliyetçilik akımının etkisiyle pek çok sosyo-ekonomik sıkıntıya sahne olmuştur. Makedonya için özellikle 1878-1910 yılları arasında Bulgaristan, Sırbistan, Yunanistan ve Romanya siyasi propaganda yürüterek silahlı çatışmalara girmiştir.

Buna göre Makedonya Sorunu'nun yaşanmasında;

I. Osmanlı Devleti'nin ıslahatçı uygulamaları,

II. Makedonya'daki toplumsal yapının özellikleri,

III. Hem Avrupa hem de Balkan devletlerinin ilgi odağı olması

durumlarından hangilerinin etkili olduğu savunulamaz?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) Yalnız III

D) I ve II

E) I, II ve III

13. 13 Temmuz 1878'de imzalanan Berlin Antlaşması'nın aşağıdaki maddelerinden hangisi Osmanlı Devleti'nin iç işlerine müdahale edildiğinin kanıtı olarak gösterilemez?

A) Makedonya, ıslahat yapılmak şartıyla Osmanlı Devleti'ne bırakılacaktır.

B) Girit'te ıslahat yapılacak ve Avrupalı devletler destek verecektir.

C) Osmanlı Devleti, Rusya'ya savaş tazminatı ödeyecektir.

D) Bosna-Hersek, Osmanlı Devleti'ne bağlı kalacak ancak Avusturya tarafından yönetilecektir.

E) Osmanlı Devleti, Ermenilerin bulunduğu yerlerde ıslahat yapacaktır.

Aşağıdaki soruları verilen metne göre cevaplayınız.

MİLLÎ MÜCADELE VE ŞARK MESELESİ

Harita: XIX ve XX. yüzyıllarda Osmanlı Devleti'nin toprak kayıpları

Filistin'de, yoğun göçlerle sayıları giderek artan Yahudiler için bir vatan kurulmasının temelleri atılmış ve Arap coğrafyası Avrupalı devletlerce paylaşılmıştır. Bunun yanında Avrupalı devletlerin Doğu Anadolu'da bir Ermeni devleti kurma ve geri kalan Anadolu topraklarını da parçalama isteği Millî Mücadele'nin zaferiyle neticesiz kalmıştır.

Şark Meselesi kapsamında Arap vilayetlerinin paylaşımı, Hindistan'a yönelik çıkarları bakımından İngiltere ve Suriye bölgesinde hâkimiyet kurmak isteyen Fransa tarafından uygulama alanına sokulmuştur. XIX. yüzyılın sonlarında Almanya'nın bu bölgeye girmek istemesi de büyük devletlerin rekabetini artırmış ve bölge dışında ateşlenen sömürge edinme kavgaları buralarda Şark Meselesi'ne yeni boyutlar kazandırmıştır. Osmanlı'ya ait Arap vilayetlerinin paylaşımı Şark Meselesi'nin son aşamasını teşkil etmiş ve Sevr Antlaşması bunun son durağını oluşturmuştur.

1. Şark Meselesi kapsamında Arap vilayetlerinin paylaşımı hangi devletleri karşı karşıya getirmiştir?

2. XIX. yüzyılın sonlarında Almanya'nın bu bölgeye girmek istemesi büyük devletlerin politikalarında nasıl bir değişime sebep olmuştur?

3. Şark Meselesi kapsamında Avrupalı devletlerin, Orta Doğu'ya yönelik politikaları nelerdir?

4. Avrupalı Devletlerin Şark Meselesi ile ilgili düşünceleri hangi olayla sonuçsuz kalmıştır?

Aşağıdaki metinlerden faydalanarak Tablo-3 üzerinde devletlerarası bloklaşmayı (Üçlü İttifak ve Üçlü İtilaf) sebep ve etki açısından değerlendiriniz.

BLOKLARARASI SATRANÇTA OSMANLI

ÜÇLÜ İTTİFAK VE ÜÇLÜ İTİLAFA

Harita: Üçlü İttifak ve Üçlü İtilaf Devletleri

Kırım Savaşını izleyen 15 yıl içinde Avrupa'da iki yeni devlet ortaya çıktı. Bunlar İtalya ve Almanya'dır. İtalyan ve Alman milletlerinin milli birliklerini gerçekleştirmeleri, Avrupa siyasetine iki yeni kuvvetin girmesi sonucunu vermiştir. İlginçtir, bu iki yeni kuvvetin sahneye çıkması ile Avrupa diplomasisi ve Avrupa'da milletlerarası politika yeni bir hız ve bir dinamizm kazanmıştır. Bu dinamizm aynı zamanda I. Dünya Savaşı'na kadar giden gelişmeleri de başlatacaktır. Bu sebeple bu iki milli birliğin kuruluşu, 1815'ten beri devam eden Avrupa gelişmelerini kapatıp "Avrupa Siyaseti" nin, Dünya Savaşı'na kadar devam edecek olan yeni bir dönemini açacaktır.

(Fahir Armaoğlu, 19. Yüzyıl Siyasi Tarihi: 1789-1914, Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1997, s. 285.)

Avrupa'da oluşan Üçlü İttifak savunma amacı güttüğünü ilan etse de Avrupalı diğer devletleri tedirgin etti. İngiltere (Britanya), Fransa ve Rusya arasında varılan anlaşmayla Üçlü İtilaf bloğu kuruldu ve yeni katılan devletlerle güç dengesi İtilaf Devletleri lehine değişti. Osmanlı yönetici eliti, savaşta tarafsız kalmanın devlet için olumsuz sonuçları olacağına inanıyordu. Osmanlı paşaları, Şark Meselesi'nin halli konusunda Rusya ve İngiltere'nin anlaşmaya vardıklarından şüpheleniyordu. Bu iki devletin savaştan zaferle çıkması durumunda Osmanlı Devleti'ni "ümitsiz bir esaret hayatı ve çaresiz bir suskunluk devri" beklediğini düşünen Said Halim Paşa bunlardan biriydi.

(Said Halim Paşa, Buhranlarımız, İstanbul, 2003, s. 280.)

1. Osmanlı Devleti'nin hangi blok içinde yer alması gerektiğini haritadan yararlanarak jeostratejik gerekçeleriyle açıklayınız.

2.

a. Ek sebepler veya alternatif sebepler olduğunu düşünüyorsanız yazınız.

b. Osmanlı Devleti'nin bloklardan birine girmeyi tercih etmesinde, büyük güçler ile Osmanlı arasında karşılıklı bir etkileşim durumu olup olmadığını kanıtlarınız doğrultusunda açıklayınız.

Görselleri ve metni birlikte değerlendirerek aşağıdaki soruları cevaplayınız.
İP İNCELDİĞİ YERDEN KOPAR

İbrahim Paşa

Mısır Valisi Kavalalı Mehmed Ali Paşa

MISIR VALİSİ KAVALALI MEHMED ALİ PAŞA

1769 yılında Kavala’ da doğan Mehmed Ali 18 yaşında askerlik hizmetine girdi. Napolyon’un Mısır’ı işgali üzerine seçilmiş erlerle birlikte bölgeye gitti. Okuma yazma bilmeyen Mehmed Ali kısa sürede bu birliklerin komutanı oldu. Mısır’a geldiğinde durum çok karışıktı. Zeki, hırslı ve kurnaz biri olan Mehmed Ali Paşa, Osmanlı Devleti’nin merkeze uzak vilayetlerinden olan Mısır’a vali olarak atandı. Mısır’daki Kölemen beylerini çeşitli siyasi entrikalarla ortadan kaldıran Mehmet Ali Paşa, Medine ve Hicaz’ı Vahhabiler’den kurtararak İslam dünyasında nüfuzlu biri haline geldi. Mısır’da siyasi istikrarı sağlayan Mehmed Ali Paşa bundan sonra reform hareketlerine başladı. Mısır’ın farklı yerlerinde okullar açtı. Sulama kanalları açtırarak tarımsal üretimi artırdı. Tarımsal ve hayvansal ürünleri işleyen iplik, şeker, bez, deri fabrikaları ile ordunun ihtiyacını karşılayacak silah ve mühimmat fabrikaları açtı. Endüstri, ticaret ve ziraat alanında geliştirdiği üretim, tekel sistemi ve sıkı takip politikaları sayesinde Mısır hazinesinin yıllık gelirleri çok büyük artış gösterdi. Mehmed Ali Paşa nüfuzunu, zenginliğini ve gücünü planlı bir şekilde artırırken bağlı olduğu Osmanlı Devleti’ne yardım edecek güçte modern bir ordu kurdu.

Mora İsyanı’ nın bastırılması için II. Mahmut’a askeri yardımlarda bulunan Mehmed Ali Paşa bu yardımı karşılığında padişah’tan Suriye ve Girit valiliğini de istedi fakat bu isteği reddedildi. Mısır’daki yönetimini babadan oğula geçen saltanata dönüştürmeye çalışan Vali kişisel hırslarıyla hareket ederek uzun zamandır tasarladığı planlarını hayata geçirdi. Osmanlı Devleti’ne isyan ve ihanet etti. Mehmed Ali Paşa oğlu İbrahim Paşa komutasındaki orduyu Suriye’ye gönderdi. Suriye’yi ele geçiren İbrahim Paşa Adana ve Konya’da Osmanlı ordusunu mağlup ederek Osmanlı Devleti’nin başkentini ele geçirme planları yapmaya başladı. Bu isyan hareketi Osmanlı Devleti’nin askeri açıdan topraklarını kendi valisine karşı dahi koruyamayacak kadar güçsüz olduğunu gösterdi. Osmanlı Devleti isyan eden Vali’ye karşı İngiltere ve Fransa’dan askeri yardım istedi. Fransa zaten Mehmed Ali Paşayı desteklediği, İngiltere ise isyan hareketini Osmanlı Devleti’nin iç meselesi olarak gördüğü için yardım etmediler. Denize düşen yılana sarılır misali Rusya’dan yardım talep edildi. Sıcak denizlere inme fırsatı yakalayan Rusya, Osmanlı Devleti’nin başkentini isyancı valiye karşı korumak için donanmasını İstanbul Boğazı’na konuşlandırdı. Mısır sorunu artık Osmanlı Devleti’nin iç sorunu olmaktan çıkarak uluslararası bir sorun haline geldi. Rusların İstanbul Boğazı’na yerleşmesinden telaşa kapılan Avrupalı devletler Mehmed Ali Paşa’yı 1833 yılında Kütahya Antlaşması’nı yapmaya ikna ettiler. Antlaşmaya göre Mehmet Ali Paşa’ya Mısır valiliğine ek olarak Girit ve Suriye valiliği, oğlu İbrahim Paşa’ya da Adana ve Cidde valiliği verildi.

Yine aynı yıl Osmanlı Devleti ile Ruslar arasında Hünkâr İskelesi Antlaşması yapıldı. Rusya ve Osmanlı Devleti karşılıklı yardımlaşma ve saldırmazlık antlaşması yaptılar. Savaş çıkması durumunda Osmanlı Devleti Boğazlar’ı diğer devletlere kapatacağı. Rusya’nın Boğazlar’a inmesi Avrupalı devletleri rahatsız etti. Mısır valisi Mehmed Ali Paşa’nın 1838’de bağımsızlığını ilan etmesi üzerine Nizip’te yapılan savaşta Osmanlı ordusu üçüncü kez yenildi. Mısır’da güçlü bir yönetim ve Boğazlar’ da Rusya’nın hâkim olmasını istemeyen Avrupalı devletler, Kavalalı Mehmed Ali Paşa’ya karşı giriştikleri mücadeleyi kazandılar. 1840 yılında yapılan Londra Antlaşması’na göre Mısır özerk bir eyalet oldu.

1. Mehmed Ali Paşa'nın kişisel özelliklerini belirleyiniz. Askeri sahada yükselmesinden hareketle Osmanlı Devleti'nde uygulanan liyakat kriterlerinin neler olabileceği hakkında çıkarımlarda bulununuz.

2. Kariyer için "yetenek ve eğitim kademelerinden geçilerek alınan diploma" önemlidir. Liyakat kriterlerinden her ikisinin bir kişide olmadığı durumda Osmanlı'da diploma mı, yetenek mi önemli görülmüştür? Tarihten ve günümüzden örnekler vererek tartışınız.

3. Mehmed Ali Paşa'nın yapmış olduğu kalkınma faaliyetlerini belirleyiniz. Bu faaliyetleri hangi amaçlar için gerçekleştirmiştir? Amaçlarına ulaşmak için yapmış olduğu siyasi ve askeri hamlelerin Osmanlı merkezi yönetimine etkisini değerlendiriniz.

4. Mısır Valisi Mehmed Ali Paşa'nın gücünü "kontROLSÜZ güç güç değildir" sözü bağlamında Osmanlı Devleti'nin merkezi yönetimine etkisi açısından yorumlayınız.

5. Mehmed Ali Paşa ve oğlu İbrahim Paşa'nın Osmanlı Devleti'nin başkentini ele geçirmek istemesinin nedenleri neler olabilir? Gerekçelendirerek açıklayınız.

6. Mehmed Ali Paşa'nın büyük emellerine ulaşmak için sarf ettiği kaynakları düşündüğünüzde böyle büyük bir potansiyeli bağlı bulunduğu Osmanlı Devleti için kullansaydı muhtemel sonuçlar neler olurdu? Yorumlayınız.

7. "Devlete başkaldıranların sonları hep hüsrana olup tarihe kara leke olarak ibret notu olmaktan ibaret olmuştur." sözünü Mehmed Ali Paşa bağlamında değerlendirip günümüz için ders niteliğinde özlü sözler tasarlayınız.

Görselleri ve ilişki şemasındaki metinleri birlikte değerlendirerek aşağıdaki soruları cevaplayınız.

İP İNCELDİĞİ YERDEN KOPAR

Mısır Valisi Mehmed Ali Paşa'nın
İngiliz Yetkililerle Görüşmesi

Mısır Valisi Mehmed Ali Paşa'nın
İngiliz Yetkililerle Görüşmesi

Fransa'ya göre Mısır'a hakim olan Avrupa devleti, Hindistan'a da hakim olurdu. İngilizlerle sömürge yarışında olan Fransa, İngiliz sömürgelerine giden yolları kesmek istediği için Mısır Sorunu boyunca Mehmet Ali Paşa tarafını destekledi ve onu Osmanlı Devleti'ne karşı kıskırttı. Hatta modern bir ordu kurması için bilimsel ve teknik alanda yardım etti. Fakat Osmanlı toprak bütünlüğünden yana da tavır sergileyerek iki yönlü politika izledi.

FRANSA

4

İNGİLTERE

1

İngiltere Doğu Akdeniz'de önemli çıkarları olan bir devletti. Sömürgelerine giden yollar üzerinde bulunan Mısır ve Suriye'de güçlü bir yönetim istemiyordu. Mehmed Ali Paşa İngiltere'nin çıkarlarını tehlikeye düşürdü. Bu sebeple zayıf bir Osmanlı yönetiminin devamını isteyen İngiltere Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğünden yana bir politika izledi. Mısır Sorunu'nun başladığı dönemde Osmanlı Devleti'nin yardım talebini iç sorun diyerek geri çeviren İngiltere daha sonraları yardımlarda bulundu.

Osmanlı Devleti bir valisi karşısında merkezi otoritesinin ve toprak bütünlüğünün sürekliliğini sağlamak için Avrupalı devletlerden yardım talebinde bulundu. Bu durum Osmanlı Devleti'nin ne kadar güçsüzleştiğini gösteriyordu.

Rusya İstanbul'u ve Boğazlar'ı ele geçirip sıcak denizlere inmeyi amaçlıyordu. Bu bölgede güçlü bir yönetim yerine zayıf bir Osmanlı yönetiminin devamını çıkarlarına uygun bulan Rusya, Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğünden yana bir politika izleyerek yardımlarda bulundu. Hatta Mısır Sorunu'nun başladığı dönemde yaptığı yardımlar karşılığında Boğazlar üzerinde himaye kurdu.

RUSYA

3

OSMANLI DEVLETİ

2

MISIR SORUNU
Büyük hedefler peşinde koşan Mehmed Ali Paşa'ya sadece Mısır valiliği kaldı.

1. Mısır Sorunu' nda Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğünden yana tavır sergileyen devletlerin politik gerekçelerini uluslararası ilişkilerde "çıkarların belirleyiciliği" bağlamında yorumlayınız.

2. Yabancı devletlerin iç sorunlarımıza yaklaşımlarını "Mısır Sorunu 'nda" takındıkları tavırla karşılaştırınız. Tespitlerinizi dün-bugün-yarın bağlamında yorumlayınız.

3. "Osmanlı padişahının fermanı veya bir mektubu bir vilayette okunacağı zaman ahali ve devlet erkânı edeple ve pürdikkatle dinlerdi." Verilen bu bilgi bağlamında yukarıdaki 2 No. lu görseli yorumlayınız.

4. Osmanlı Devleti'nin Mısır Sorunu' nun çözümünde başvurduğu siyasi hamleleri riskler ve fırsatlar yönünden değerlendiriniz.

5. Osmanlı yöneticilerinin yerinde olsaydınız Mısır Sorunu' nun çözümüne yönelik nasıl bir politika izlerdiniz?

Aşağıda verilen yapılandırılmış Grid’de (Kareleme), numaralandırılmış kutucuklarda Kavalalı Mehmet Ali Paşa İsyanı ile ilişkili bazı terim, olay ve gelişmeler verilmiştir.

Aşağıda yer alan soruları kutucuk içerisinde verilen terim, olay ve gelişmelere göre cevaplayınız.

1 Kütahya Antlaşması	2 Mısır Sorunu	3 Baltalimanı Antlaşması
4 Boğazlar Sorunu	5 Tanzimat Fermanı	6 Yunan İsyanı
7 Hünkâr İskelesi Antlaşması	8 1841 Londra Antlaşması	9 Rusya

1. Kavalalı Mehmet Ali Paşa İsyanı ‘nın çıkmasında etkili olan olay hangisidir?

.....

2. Kavalalı Mehmet Ali Paşa ‘nın isyan etmesine bağlı olarak ortaya çıkan gelişmeler hangisidir?

.....

3. Osmanlı Devleti’nin, Kavalalı Mehmet Ali Paşa ‘nın, Anadolu’daki ilerleyişini durdurmak için şartlarını kabul ettiği olay hangisidir?

.....

4. Osmanlı Devleti’nin, Kavalalı Mehmet Ali Paşa ile barış yapmasına rağmen ona karşı ittifak yaptığı devlet ve bu devlet ile yaptığı antlaşma hangisidir?

.....

5. Osmanlı Devleti’nin, Kavalalı Mehmet Ali Paşa’ya karşı, İngiltere’nin desteğini sağlamaya çalıştığı gelişme hangisidir?

.....

6. Osmanlı Devleti’nin, Mısır Sorununun çözümü için Avrupalı devletlerin desteğini sağlamaya çalıştığı gelişme hangisidir?

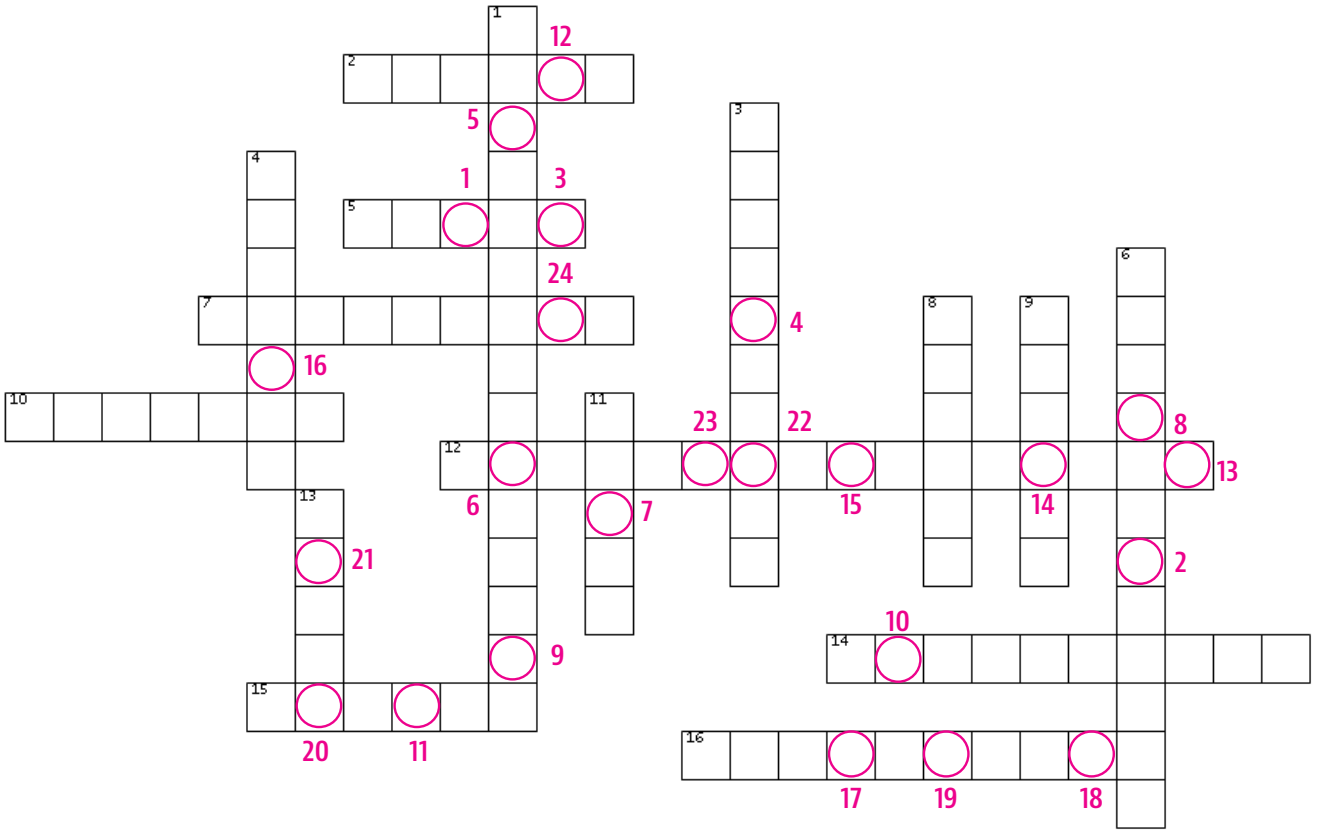
.....

7. Osmanlı Devleti üzerindeki Rus nüfuzu ve baskısının gerilemesi, Fransa’nın Mısır üzerindeki etkinliğinin ortadan kalkması ve İngiltere’nin bu devletler karşısında avantajlı duruma geçmesini sağlayan gelişme hangisidir?

.....

Aşağıdaki bulmacayı çözerek anahtar kelimeyi bulunuz.

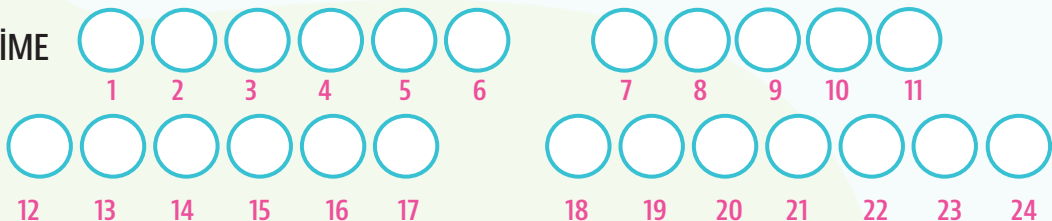
SOLDAN SAĞA

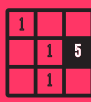
2. Akdeniz'i Kızıldeniz'e bağlayan ve Mısır'ın Osmanlı idaresinde olduğu dönemde açılan kanal
5. Fransa'nın 1870'de Prusya'ya yenildiği savaş
7. İtalyan siyasi birliğinin kurulmasında etkili olan gizli örgüt
10. Mehmed Ali Paşa'ya Şam Valiliği'nin verildiği antlaşma
12. 1756-1763 yılları arasında İngiltere ve Fransa'nın sömürge elde etmek için yaptıkları mücadele
14. Muhammed b. Abdülvehhâb önderliğinde Suudi Arabistan'ın Necd Bölgesi'nde ortaya çıkan dinî akım
15. 1798'de Mısır'ı işgal eden devlet
16. Fransız kara ordusunun Nizamı Cedid birlikleri karşısında başarısız olduğu yer

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Akka müdafaasında başarılı olan Osmanlı komutanı
3. I. Dünya Savaşı öncesi İngiltere, Fransa ve Rusya arasında kurulan blok
4. Üçlü İttifak bloğunun öncülüğünü yapan devlet
6. Bir devletin başka ulusları, devletleri, toplulukları, siyasal ve ekonomik egemenliği altına alarak yayılması
8. Fransız Devrimi sonrasında Avrupa'da bozulan düzeni yeniden kurgulamak içintoplanan kongre
9. I. Dünya Savaşı'nın başlaması ile Üçlü İttifak grubundan ayrılarak karşı tarafa geçen devlet
11. Mısır'ı yöneten ve Kavalalı Mehmed Ali Paşa'nın soyundan gelenlerin kullandıkları unvan
13. Kavalalı Mehmed Ali Paşa'nın vali olarak atandığı yer

ANAHTAR KELİME

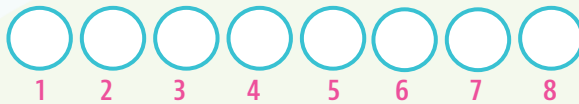
Kelime Avı

Aşağıdaki bulmacayı çözerek anahtar kelimeyi bulunuz.

1. Piyemonte	İALYAT	____ ____ ____ ____ ____ ____ ____
5
2. Prusya	MYNAAAL	____ ____ ____ ____ ____ ____ ____ ____
6
3. İskenderiye	AMİNL	____ ____ ____ ____ ____
2
4. Üçlü İttifak	LMAŞABAĞ	____ ____ ____ ____ ____ ____ ____ ____
7
5. Alsace-Lorraine	KÖMRÜ	____ ____ ____ ____ ____
5
6. Sömürgecilik	CDIIAKNALM	____ ____ ____ ____ ____ ____ ____ ____ ____ ____
10
7. Denge Stratejisi	TİLPKAOİ	____ ____ ____ ____ ____ ____ ____ ____
8
8. Mehmet Ali Paşa	SMRII	____ ____ ____ ____ ____
5
9. Napoleon	RNAASF	____ ____ ____ ____ ____ ____
6
10. Cezzar Ahmet Paşa	AKAK	____ ____ ____ ____
4
11. Sedan Savaşı	SİİSKBİYLAIİR	____ ____ ____ ____ ____ ____ ____ ____ ____ ____ ____ ____
12
12. Süveyş Kanalı	LKEZNZDIIIİ	____ ____ ____ ____ ____ ____ ____ ____ ____ ____ ____
11

GÜÇ ORTAYA ÇIKINCA KANUNLAR ZAYIFLAR.

ANAHTAR KELİME

CEVAP ANAHTARI

EŞLEŞTİRME - 1

1. C
2. A
3. B
4. D
5. Ç

EŞLEŞTİRME - 2

1. E	5. B
2. F	6. A
3. G	7. D
4. C	8. Ç

BOŞLUK DOLDURMA

1. Kırım Savaşı/
İtalya/Almanya	7. Paris
2. Fransa	8. Sinop
3. Piyemonte	9. Avusturya/ Rusya
4. Arnavut	10. Denge
5. Yunan İsyanı/
Boğazlar
Sorunu	11. Navarin
6. Batı Trakya
Türkleri/
Balkan
Savaşları	12. Mısır
	13. İngiltere
	14. Restorasyon
	15. Düvel-i
Muazzama

ÇOKTAN SEÇMELİ

1. E
2. E
3. B
4. A
5. B
6. C
7. A
8. D
9. C
10. C
11. C
12. A
13. C

AÇIK UÇLU SORULAR - 1

1. Arap vilayetlerinin paylaşımı Almanya, Fransa ve İngiltere'yi karşı karşıya getirmiştir.
2. XIX. yüzyılın sonlarında Almanya'nın bu bölgeye girmek istemesi büyük devletlerin rekabetini artırmış ve bölge dışında ateşlenen sömürge edinme kavgaları buralarda Şark Meselesi 'ne yeni bir boyut kazandırmıştır.
3. Şark Meselesi kapsamında Avrupalı devletlerin, Orta Doğu'ya yönelik politikaları öncelikle Filistin'de, yoğun göçlerle sayıları giderek artan Yahudiler için bir vatan kurulmasının temelleri atmak ve Arap coğrafyasını paylaşmaktır. Bunun yanında Avrupalı devletlerin Doğu Anadolu'da bir Ermeni devleti kurma ve geri kalan Anadolu topraklarını da parçalama isteği şeklinde şekillenmiştir. Osmanlı'ya ait Arap vilayetlerinin paylaşımı Şark Meselesi'nin son aşamasını teşkil etmiş ve Sevr Antlaşması bunun son durağını oluşturmuştur.
4. Avrupalı Devletlerin Şark Meselesi ile ilgili isteği Milli Mücadele'nin zaferiyle neticesiz kalmıştır.

BECERİ TEMELLİ - 1

1. Osmanlı Devleti'nin İttifak Devletleri arasında bulunması her iki taraf için de faydalı sonuçlar doğurabilirdi. Jeostratejik açıdan Almanya'nın işini kolaylaştırabilirdi. Osmanlı Devleti'nin İttifak Bloğunda yer alması, mücadele cephesini genişleteceği için Almanya'nın üzerindeki baskıyı azaltacağı gibi Almanya'nın geniş coğrafyalara ulaşmasını da kolaylaştırıcaktı. Osmanlı Devleti ise bu blokta yer alarak Almanya ile kara bağlantısı kurabilir ve onun askeri teknolojik altyapısından faydalanabilirdi.

2.a. Sebep (Eylem): Bloklaşma teşebbüsleri Almanya ve İtalya tarafından başlatıldı. Siyasi birliklerini sağladıkları sonra küresel rekabette hak ettiklerini düşündükleri payı almak için birlikte hareket etmek zorundaydılar. Bu yolda Almanya, İtalya ve Avusturya-Macaristan arasında savunma amaçlı bir ittifak kuruldu. Kurulan bu ittifak diğer büyük devletleri tedirgin edince ikinci blok da İngiltere, Fransa ve Rusya arasında kuruldu.

b. Sonuç (Etkisi) : Bloklaşma, devletlerarasındaki rekabeti derinleştirdi ve bu durum küresel çapta bir savaşla sonuçlandı.

c. Mekanizma : İki blok halinde gruplaşan devletlerarasında küresel rekabette pay elde etme yarışı, beraberinde silahlanma yarışını doğurdu. Dünyadaki hammadde kaynakları, ticaret yolları ve pazarlara hâkim olma yarışı bu bloklar arasında bir savaşla doğurdu.

Blokların oluşup genişlemesinde her devletin kendine ait sebepleri vardı. Osmanlı Devleti, oluşan bloklara karşı muhtemel toprak kaybını önlemek ve kaybettikleri topraklarını geri kazanmak istiyordu. Trablusgarp'ı Osmanlı'dan gasp etmiş olan İtalya, Osmanlı'nın İttifak Devletleri bloğuna girişini kabul etmemiş ve bunun gibi başka gerekçelerle İtilaf Devletlerine geçerek taraf değiştirmişti. Almanya'nın güçlenmesinden rahatsız olan Fransa ve İngiltere, Rusya'yı yanlarına çekerken her birinin kendine has sebepleri vardı. Örneğin Rusya Avusturya aleyhine Balkanlar'da egemen olmak istiyordu.

2. Osmanlı Devleti'nin bloklardan birine girmeyi tercih etmesinin, sebep sonuç ilişkisinden öte karşılıklı bir değişim (korelasyon) durumu olup olmadığına dair kanıtlarınız var mı? Açıklayın. Bloklaşma konusunda Osmanlı Devleti önünde üç yol vardı: tarafsız kalmak, İttifak Bloğu ya da İtilaf Bloğunda yer almak. Osmanlı yöneticileri, savaşta tarafsız kalmanın devlet için daha ağır sonuçlara yol açacağını, İngiltere ve Rusya karşısında devletin savunmasız kalacağını düşündüğü için oluşan yeni güç dengesinde kendilerine yer kazanmaya çalıştılar. İtilaf Devletleri Osmanlı'nın kendi bloklarında yer almasını istememişti. Osmanlı yöneticileri de kendilerini İttifak Devletleri arasında yer almak zorunda hissetti. Bu açıdan bakıldığında tarafların konumlanışı, birbirlerinin takındıkları tutuma göre değiştiği, bir korelasyon olduğunu göstermektedir.

BECERİ TEMELLİ-2

1. Kavalalı Mehmed Ali Paşa Zeki, hırslı, kurnaz, çalışkan, reformist, kendi menfaatlerini devletin menfaatleri üzerinde tutan, okuma yazma bilmeyen, büyük emelleri uğruna sonuçlarını düşünmediği siyasi ve askeri hamleler yapan, önceleri bir asker, komutan daha sonra da askeri ve siyasi kabiliyetleri nedeniyle kısa süre içinde Mısır'a vali olarak atanan bir şahsiyetti.

2. Osmanlı'da liyakat için eğitim ve yetenek önemlidir. Fakat okul eğitimi almamış çok yetenekli kişiler de devlet kademelerinde görev verilmiştir. Öğrencinin bilgi birikimine ve araştırma yeteneğine bağlı olarak küçük bir gemi reisliğinden Osmanlı Devleti'nde kaptan-ı deryalıya yükselen Barbaros Hayreddin Paşa vb. farklı cevaplar verilebilir.

3. Mehmed Ali Paşa Mısır'ın farklı yerlerinde okullar açtı, sulama kanalları açtırarak tarımsal üretimi artırdı, tarımsal ve hayvansal ürünleri işleyen iplik, şeker, bez, deri fabrikaları ile ordunun ihtiyacını karşılayacak silah ve mühimmat fabrikaları açtı. Endüstri, ticaret ve ziraat alanında geliştirdiği üretim, tekel sistemi ve sıkı takip politikaları sayesinde Mısır hazinesinin yıllık gelirlerini artırdı. Fransızların desteği ile bağlı olduğu Osmanlı Devleti'ne yardım edecek güçte modern bir ordu kurdu. Mehmed Ali Paşa'nın en büyük amacı Osmanlı Devleti'nin merkezini ele geçirip, tahta çıkarak kendisinden sonra oğullarının saltanatını güvenceye almaktır. Amaçlarına ulaşmak için yapmış olduğu siyasi ve askeri hamleler Osmanlı merkezi yönetimini derinden sarstı. Merkezi bir devlet yapısına sahip olan Osmanlı Devleti'nin otoritesi sarsıldı, askeri ve siyasi açıdan bir valisiyle baş edemeyecek derecede güçsüzleştiği ortaya çıktı.

4. Mısır Valisi Mehmed Ali Paşa'nın sahip olduğu ekonomik ve askeri gücü bağlı bulunduğu devlete karşı isyan ederek zayıf etmesi, elinde bulundurduğu gücü kontrol edemediğinin göstergesidir. Mehmed Ali Paşa'nın bu durumu, iyi amaçlar uğruna kullanılmayan bir gücün güç olmadığına, aksine devlet yönetim mekanizmalarına çok büyük zararları olduğuna bir kanıttır.

5. Öğrencinin bilgi birikimine ve araştırma yeteneğine bağlı olarak Osmanlı payitahtını ele geçirip padişah olmak istedikleri şeklinde vb. farklı cevaplar verilebilir.

6. Öğrencinin bilgi birikimine ve araştırma yeteneğine bağlı olarak Osmanlı Devleti uluslararası arenada daha güçlü bir devlet olurdu, Rusya, İngiltere ve Fransa'ya karşı gerçekleştirdiği askeri mücadelelerde başarılı olurdu, halk ekonomik anlamda daha az sıkıntı yaşardı vb. farklı cevaplar verilebilir.

7. Öğrencinin bilgi birikimine ve araştırma yeteneğine bağlı olarak: ya devlet başa ya kuzgun leşe devletleri yıkan tüm hatanın altında, nice gururun gafleti yatar, ihanetin büyüğü küçüğü olmaz vb. farklı cevaplar verilebilir.

BECERİ TEMELLİ-3

1. Mısır Sorunu'nda Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğünden yana tavır sergileyen devletlerin politik gerekçeleri kendi ülkelerinin çıkarlarını korumak istemeleridir. Devletler arası ilişkilerde belirleyici faktör siyasi ve ekonomik çıkarlardır. Jeostratejik açıdan Mısır ve Suriye de zayıf bir Osmanlı yönetimini güçlü bir yönetime yeğleyen devletler, menfaatlerine uygun olduğu için Osmanlı'nın toprak bütünlüğünden yana politika izlemişlerdir.

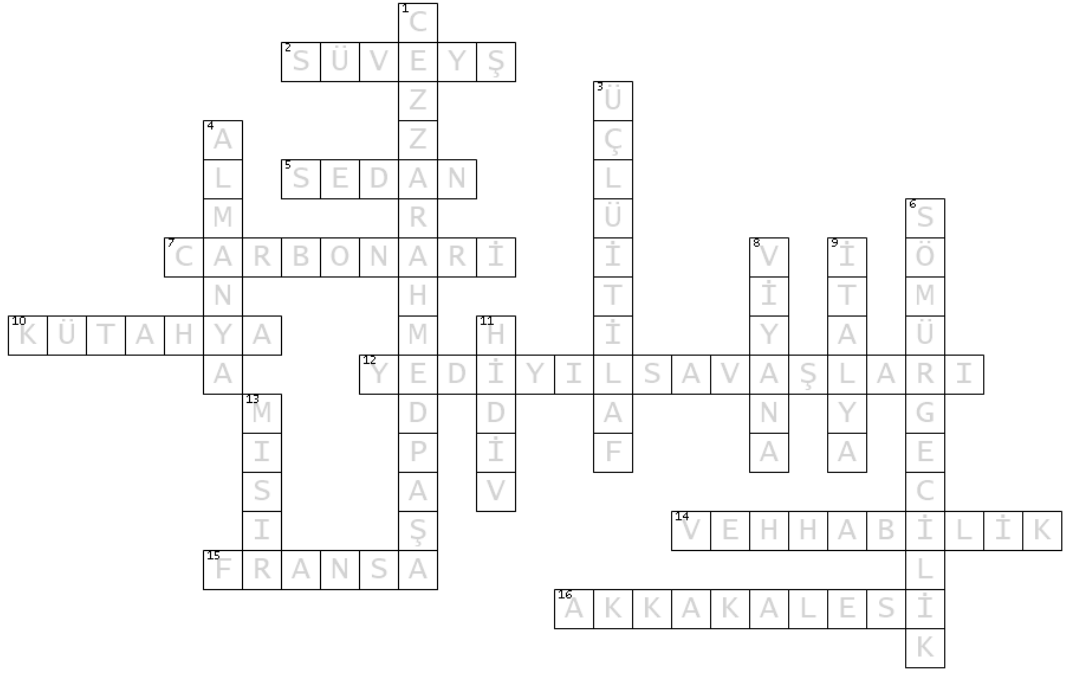
2. Öğrencinin bilgi birikimine ve araştırma yeteneğine bağlı olarak devletlerin çıkar ilişkileri, çıkar çatışmaları veya çıkarları nedeniyle Osmanlı Devleti'yle yaptıkları uzlaşmalar örnekler vb. farklı cevaplar verilebilir.

3. Öğrencinin bilgi birikimine ve araştırma yeteneğine bağlı olarak fermanın okunması sırasında Mehmed Ali Paşa ve çevresindeki devlet erkânının tavırlarındaki rahatlığı, boş vermişliği, merkezi yönetimi ciddiye almama durumlarını 2 No.lu görselde okuyabilir, yorumlayabilir vb. farklı cevaplar verilebilir.

4. Osmanlı Devleti'nin Mısır Sorunu'nun çözümünde İngiltere, Fransa ve Rusya'dan yardım talep etmesi siyasi bir risktir. Çünkü Mısır Sorunu'ndan kısa süre önce 1829'da İngiltere, Fransa ve Rusya birlikte Yunanistan'ın lehine Navarin'de Osmanlıları ağır bir yenilgiye uğratmış, Osmanlı donanmasını yakmışlar, Yunanistan'a bağımsızlığını kazandırmışlardı. Ruslar Osmanlı topraklarını işgal etmiş, Fransız komutan Napolyon ise kısa süre önce Mısır'ı işgal etmişti. Fırsatlar açısından değerlendirirsek Osmanlı Devleti Ruslarla müttefik olup İngiltere ve Fransa'ya karşı denge siyaseti izlemiş, Mehmed Ali Paşa'nın toprak bütünlüğüne zarar vermesi durumunda bu devletlerin bölgedeki menfaatlerinin etkileneceğini göstermiş ve bir süre daha varlığını devam ettirmiştir.

5. Öğrencinin bilgi birikimine ve araştırma yeteneğine bağlı olarak farklı cevaplar verilebilir.

BULMACA

ANAHTAR KELİME: DENİZE DÜŞEN YILANA SARILIR

KELİME AVI

İALYAT	I T A L Y A
MYNAAAL	A L M A N Y A
AMINL	L I M A N
LMAŞABAĞ	B A Ğ L A Ş M A
KÖMRÜ	K Ö M Ü R
CDIIAKNALM	M A N D A C I L I K
TILPKAOI	P O L İ T İ K A
SMRII	M İ S İ R
RNAASF	F R A N S A
AKAK	A K K A
SIISKBIYLAIK	S İ Y A S İ B İ R L İ K
LKEZNZDIII	K İ Z İ L D E N İ Z

ANAHTAR KELİME: NAPOLYON

YAPILANDIRILMIŞ GRİD

- 6
- 2 ve 4
- 1
- 9 ve 7
- 3
- 5
- 8

Etkileşimli Kitaplar

Beceri Temelli Kitaplar

Soru Bankası

Mobil Soru Bankası

Dinamik Uygulamalar

3B Modeller

YKS Kampı

TRT EBA TV Lise

OGM
MATERYAL

<http://ogmmateryal.eba.gov.tr>